

KLIIMAMINISTEERIUM

Rohereformi juhtkomisjoni istungi protokoll

Tallinn

30.04.2025

Rohereformi juhtkomisjoni 30.04.2025 kohtumise protokoll

Algus: kell 15.00

Lõpp: kell 16.56

Koosoleku tüüp: hübriidkoosolek

Juhatas: energeetika- ja keskkonnaminister Andres Sutt

Protokollis: Madis Tilga

Osalesid:

energeetika- ja keskkonnaminister Andres Sutt

regionaal- ja põllumajandusminister Hendrik Johannes Terras

rahandusminister Jürgen Ligi (teamsi teel)

taristuminister Kuldar Leis

majandus- ja tööstusminister Erkki Keldo

rohereformi asekanstler Kristi Klaas

Juures viibisid:

Kai Treier (Haridus- ja Teadusministeeriumi rohepoliitika nõunik),

Karoli Niilus (Rahandusministeeriumi kliima ja kestlikkuse valdkonna nõunik)

Moonika Oras (Rahandusministeerium, rahandusministri nõunik)

Eili Lepik (Kliimaministeeriumi rohereformi osakonna juhataja)

Madis Tilga (Kliimaministeeriumi rohereformi osakonna nõunik)

Rene Reisner (Kliimaministeeriumi rohereformi osakonna KOV koordinaator)

Tiit Oidjärv (Majandus- ja Kommunikatsiooniministeerium, planeeringute osak juh kt)

Jaanus Uiga, (Kliimaministeerium, energeetika ja maavarade asekanstler)

Minna-Liina Lind (Välisministeerium, globaalküsimuste asekanstler)

Emma Kruusmäe (Kliimaministeerium, energeetika- ja keskkonnaministri nõunik)

Aveliina Helm (Kliimaministeerium, energeetika- ja keskkonnaministri teadusnõunik)

Anne Karjus (Maa- ja Ruumiameti nõunik)

Rein Vaks (Kliimaministeeriumi energeetikaosakonna juhataja)

Päevakord

1. Rohereformi tegevusplaani 2023-2025 aruande kinnitamine
2. Rohereformi mõõdikud
3. Rohereformi tegevusplaani uuendamine
4. Puhta tööstuse kokkuleppe tutvustus
5. Tuuleenergia planeeringute seis

Istungi kokkuvõte

Päevakorrapunkt 1. Rohereformi tegevusplaani 2023-2025 aruande kinnitamine.

Kristi Klaas visandas mõne lausega rohereformi esimese tegevusplaani saamisloo ja eesmärgid. Tol ajal tulenes see vajadusest rohereformide tervikpildi ja valdkondade vahelise koordinatsiooni loomiseks. Madis Tilga tutvustas rohereformi osakonna eestvedamisel koostatud aruannet, kus on valik rohereformi kümnes valdkonnas toimuvast, eesmärgiga näidata rohereformi edenemise olulisemaid verstaaposte avalikkusele. Kõige üldisema, rohemajandust iseloomustava trendina saab välja tuua, et majanduskasv ja kasvuhoonegaaside (KHG) heite määrad on lahti seotud ehk pöördvõrdelised. Majanduse kasvades on KHG heide samaaegselt vähenenud. Komisjoni liikmed palusid avaldada Kliimaministeeriumi (KLIM) kodulehel näiteid aruandes mainitud keskkonnahoidlikest hangetest. Tehti ettepanek lähimate riikide taimekaitsevahendite standardite ülevõtmiseks, et suured pakkujad saaksid Eesti turule kiirema ligipääsu.

Otsustati:

1. Kinnitada rohereformi tegevusplaani 2023-2025 täitmise ülevaade
2. Kliimaministeeriumil avaldada ülevaade Kliimaministeeriumi kodulehel.

Päevakorrapunkt 2. Rohereformi mõõdikud.

Madis Tilga tutvustas ministeeriumite ettepanekute alusel koondatud mõõdikuid rohereformi edenemise seiramiseks. Eesmärk on rohereformi andmete kuvamine terviklikul ja kasutajasõbralikul moel www.keskkonnaportaal.ee, andmete kiirem uuenemine ja avalikkuse teavitamine rohereformi valdkondadest ja edenemisest. Järgnes elav arutelu, tehti mitmeid tähelepanekuid ja ettepanekuid. Rohemajanduse ja kestliku toidusüsteemi mõõdikud soovitati üle vaadata ja täiendada. KLIM teeb sel teemal uue konsultatsiooniringi Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumis (MKM) ja Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumis (REM). Samuti peeti oluliseks tuua välja elanikkonna teadlikkuse ja toetuse määr rohereformi osas. KLIM leiab sobiva näitaja. Komisjoni liikmed pidasid oluliseks andmevärava kasutajasõbralikkust ja töid välja vajaduse seda tulevaste kasutajate peal testida. Keskkonnaagentuur on tellinud kasutaja analüüsid.

Otsustati: Kliimaministeerium vaatab koos Majandus- ja Kommunikatsiooniministeeriumi ja Regionaal- ja põllumajandusministeeriumiga üle rohemajanduse ja kestliku toidusüsteemi mõõdikud.

Päevakorrapunkt 3. Rohereformi tegevusplaani uuendamine.

Vabariigi Valitsuse kinnitatud „Rohereformi tegevusplaani 2023-2025“ periood lõppeb sel aastal. Eili Lepik tutvustas Kliimaministeeriumi ettepanekut uuendada rohereformi tegevusplaani, eesmärgiga käia kaasas Euroopa Liidust tuleneva regulatiivse nihkega EL roheleppe jõustamisel ning arengutega rohereformi elluviimisel Eestis. KLIM pakub uute töösuundadena välja neli senisest rohkem läbimõtlemit vajavat valdkonda (*puhas majandus, õiglase üleminek, kliimamuutustega kohanemine, julgeoleku ja roheülemineku seosed*) ning alustame selle baasilt ametkondlike ja huvigruppide konsultatsioonidega. Komisjoni liikmed juhtisid tähelepanu, et uute tegevussuundade kavandamisel tuleb arvestada olemasolevate eelarveliste võimalustega. Samuti tõstatati küsimused seotud eesmärkide saavutamise realistlikkusest, nt renoveerimises. Peeti oluliseks mõelda selle peale, et kui EL vahendid ammenduvad paari aasta jooksul, kuidas siis edasi toimetatakse. Tõusetus tugevalt ka õiglase ülemineku aspekt toetusmäärade ja rahade kättesaadavuse osas.

Otsustati: Kliimaministeeriumil alustada rohereformi tegevusplaani uuendamist ja konsultatsioone vastavalt esitatud kavale.

Päevakorrapunkt 4. Puhta tööstuse kokkuleppe tutvustus.

Eili Lepik tutvustas Euroopa Komisjoni poolt veebruari lõpus avaldatud puhta tööstuse kokkuleppe (Clean Industrial Deal) peamisi suundi ja siseriiklikku koordinaatsiooni. KLIM veab riikliku tasandi koordinaatsiooni (kaasatud MKM, RAM, REM, HTM, VÄM, SOM), eesmärgiga hoida puhtale tööstusele üleminekuga seotud vajalikud EL suunalised ja siseriiklikud tegevused tähelepanu all. Komisjoni liikmed olid kiirelt valmis EL suunal Eesti huvisid esindama, niipea kui saab kokku nimekirja Eesti erihuvidest praeguse CID seotud õigusloome põhjal. Rõhutati riigiabiireeglite mõju analüüsi tähtsust ning toodi välja, et peame oskama erandi võimalusi paremini ära kasutada ning leidma ülesse konkurentsieelise kohad koos ettevõtjatega.

Otsustati: Kliimaministeerium ja Majandus- ja kommunikatsiooniministeerium panevad ministrite jaoks kokku Eestile oluliste teemade ja seisukohtade nimekirja CID raames.

Päevakorrapunkt 5. Tuuleenergia planeeringute seis.

Jaanus Uiga andis ülevaate maismaatuule arengutest. 700 MW parke on olemas, sõltuvalt tarbimise mahtudest on juurde vaja ca 2000 MW. See on realistlik, kui praegu planeeritavast ca 4000 MWst realiseerub pool. On ka näha, et arendajad räägivad nüüd rohkem terviklikust väärtuspakkumisest kohalikele kogukondadele. Riigi poolt erinevad kaasa aitavad tegevused. Nt tuulikutasu kohta tuleb kalkulaator, jätkub igakülgne info jagamine. Riigi infotelefon jagab tuuleenergia infot. Regionaal- ja põllumajandusministeeriumis on toetusmeede KOVdele roheplaneeringute rahastamiseks (üle 25 KOV kasutas). Peamiselt vaja olnud adresseerida 4 teemat: tervisemõjud, teaduspõhine info, kinnisvara väärtus, kohalik huvi ja väärtuspakkumine. Saarde inframüra uuring valmis, tuulikute võimalike tervisemõjude teaduskirjanduse süstematiseeritud kokkuvõtte TÕ-lt augustiks. Tiit Oidjärv näitas planeeringute seisu KOV kaupa – kokku 44 planeeringut, neist aktiivsemalt liiguvad 29. Riigi eriplaneeringu algamine valdavat osa probleeme ei lahendaks. Rene Reisner tõi välja peamised probleemid KOV vaatest ning mida oleks vaja edasi teha. Nt omavalitsus ei tunne vajadust taastuenergia arendamiseks, Terviseameti sõnumite tõlgendamine, vähene kogemus avalike koosolekute korraldamisega; riigi teiste ametiasutuste sõnumite ebamäärasus (nt eriplaneeringu menetluse kaotamine näilisuse tõttu). Vaja oleks muuhulgas pideva kommunikatsiooni jätkumist kõikides taastuenergia teemades, rohkem kohalikku kasu – odavam elektri hind, hüvitised, osalused, kogukonnaenergeetika, kohalik salvestus, kohalik ettevõtetus. Tehti ettepanek täpsemalt kaardistada KOV planeeringud võimsuste kaupa, et oleks selgelt näha, kui palju MW on mis tõenäosusega tulemas või peatumas.

Otsustati: Võtta esitatud informatsioon teadmiseks.

Infoks: Komisjoni järgmine istung on kavas oktoobri lõpus või novembri alguses. Siis saab üle vaadata roheülemineku kava ettevalmistuse seisu, kliimakindla majanduse seaduse teekaartide vaheseisu jm teemad vastavalt komisjoniliikmete ettepanekutele.

(allkirjastatud digitaalselt)
Andres Sutt
Koosoleku juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Madis Tilga
Protokollija